

Übersetzung des Schmiedes aus dem Buche des Schmiedes im Buche
des Waldsee im August 1860. — Malysa 1. Nov. 1860.

Leserübersetzung für den Schmiedes Buch:

ä bedeutet das mit o zusammengetreten a, wie in här, jär, mål.
ö d. f. wie ümgekehrt e bezeichnet den getriebenen Laut, wie
in Spiel einfluss in taulese Silber, Spiel als Bestandteil von
Vergleichen wie z. B. Treibe, Leibe, Loit Lute, usw.
Kopf,

Die meisten Einleitung der Wörter sind durch ein
Dunkeln gefolgt & bezeichnet z. B. ärege anagen, kempt
hand.

Das gültige (reg) zeigt man durch ein geschwungenes
w(η) wie gültigen z. B. lang - lang - kumpen hängen.
Für ch in sch zeigen die einfachen Zeichen
h, s, z. B. haoh, fuf.

a.

Prinz a in jeder Lauter Silber

bleibt a: arm, altre, farb, salb, halb, halbre, fult, bahr
dah, wahn, sah, rahn, kumpen, alt, haft, saft,
laß, laß, aff, wack, wack, wack, alt, wale, halt,
falt, slakt, fesch, satt, fult, glatt.

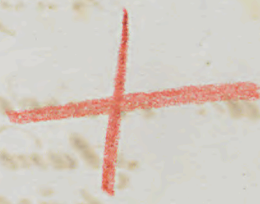
mind ä: trakt, Kunst, näht Kunst, äht (gib Licht - fult, kumpen)
Daggen - gib äht - als Einleitung geschneidener.) Lail Lail,
bäl, hull, ~~ro~~ wäl hall, warm, mmm, Darm wamm,
gätr, hant, warts mmm.

mind ä: dann Lant, wänno mmm, pferro pferro, kännts,
Lant, säne, fünd, wänne Lant, Lant Lant, hänt
hand, ränd Lant (Viel wie a folgende in bedingt immer
sinn abwand nasale Einleitung des a.)

mind ä: mä, Mañ, hä, kün.

mind ä: hat, fult.

mind ä: blöte, Lant, ätre Mmm, wäbs Mmm, däbs
saggen, mä, Maß, sträs, Kumpen, rä, wack.

a

Kurz a in festlauter Silbe

mind e (ë) epl Apfel, këmmt Kamin, kënnt, kutant,
wëntl Kranz, zëmme zupammen,

mind ä: äss Äpfel, wäss wass, täss Tapp, gläss Tapp,
bäz (m. Lenz) ferial als Gledschick, Mäz

mind â: näht nicht die Verbindung Knuff

mind ô: jômre Jünger,

~~mind â: drät Draf, brätos braten~~

mind aõ und äã: ~~gã~~ laõ und läõ lassen, daõ und dää gaffan,

mind ai: sait, gsait seht, yfugt.

Kurz a in nicht festlauter Silbe

bleibt a: woardak wandel, salät, wërhaft, wasssaff,
standhaft standhaft, barmha barmha barm-
härzig barmherzig.

mind â: blustarm blühen

mind o: jas not festhaft mërat monst Meunt, testat
mënt spannen

mind u: dabak dulck.

mind i: brisils Linspilinspüfen,

mind o: kalondor Kalandor, worum wannen,

Lang a in festlauter Silbe

bleibt a: wäl die Mast, käl kaff, bäs kaff, bart laut,
däl kaff, jät kaff, gläs, gub, gräs Gunt, käs
kuff, käl, kaff, mägs Muzen, nägs Muzen, räl
käl, sögs Muzen, klägs kluzen, sträl kuff

mind ä: mää may, nää jinnu ä an, zää Zafu, bää, busu,
hääns, hufun, fääns fufun.

mind ä: äs rut, bläso blufun, gfar blufufu, här hufun,
wår mufu, mää Muff, nääs Kradel, pfael
pfufe, strääfs, pufun, ~~stää~~ Muff, gnää' hufun,
ääse Ädu, bää blufun, wår mufu, rät duff,
rät huf, nää huf

mind äs: bäns blufun (Miffblufun)

mind ä: säf blufu, bläse blufun, bääs Lup, nääs Kup

mind a: watter Wuter, drab Tumb, xeb fure,

mind ai: geait gefagt, jaike jagun

mind ö: söms Tunnu, Kröm, Kunn, spö Zafu, röm
Kufurdu Miff, ~~stää~~

mind äü. äö: stää gefun.

Lung a in nicht fufordauter Silb.

mind a: mittäg Wiffag, sikkal Wiffal, etrielsal Luffal
unart Brunu

mind i: mätiq Montag, zäästiq Wun Sag, däänstiq Wunn,
Sag, freitig Luffag, semtiq Luffag semtiq
Luffag.

mind ä: ünflät Kuffel, ünrat Brunu

mind o: migto Miffunuf, balom blufun, brosom blufun.

mind ä: unärtiq ünntiq

Wb. i. n. u fallen in ai. ü. ui, wår nuff fünfzig wiffen
dieser Anleindung befunden gefun in Gefun.

U

Ring e in fufsbauken Tils

bleibt e: bett, sbest, dab bupst, ek fler, eggs Lagn, erst ffd,
erle fub, gest fup, fertig, gestig gupnu, herbot
hynest, hezo fozu, heko huku, ketton Rittu,
kello Raltu, nez Ruz, heest Ruffel

~~mind e: biess Lufu, breitt Lunt, bea~~

Vuz e bleibt

e: fest Luf, rest Ruz etel fler, fett, nett, hier

mind e: rētik Raltig

mind e: hēmsd hūnd, hēnsu hūnu, rēnsu rūnu, bēns
būnu, ēntel fūtal, sēntel fūtal, fēntel fūtal,
wēnsd Mandaliu, hēnto fūngwud. fūku, dēnto
dūku, sēnto fūku, tēns Lūn.

e mind es: gēs gupfu, gēs gupfu

e mind äa: fäal fll, gäal gll, säal fllest, fäald fald, gäald fald,
wäal, nall, räat nuff, knäat knuff, käak kut,
stäak Raku, vräak nuffku, vordäarb
mūdärbu, wäarb, nūrbu, säarb Rfub, fäanstr
Luffu, säak Ruff, bälle ballu

e mind i: britt Lunt, i sturb, wurb - brinnt brunt.

~~e mind ä: alle nlf,~~

~~e mind ä: älf nlf.~~

Ring e in niff fufsbauken Tils

mind i: bitzirs gupfenu, eszirs nupziru

fält and: bēsyo bupnu, bēaffs bupfenu, bēisso bupfenu (b
tūngw mūndig) blēgs bupnu, bēatrs bupnu, bēreis
bupnu, gfrirs gupnu, gōwar bupnu, gleit
Gulāntu gmoēd Gmūndu

Lund fuzū: käre Rul, tanst, hanst, fagot.

Lang è in fußbanten Pille

bleibt e: est gel, pflegt Leuzel, krieg Angel, stetig
edel mal, hier kann, tiere kaffen, rüde rorfunu,
regg-norru, abodich Ogehrte,

è bleibt è: swer pfunnu, lèr kann, fèrle Sorkel, swerle pfunnu=
lief, bètorle founu, sèr kaffen,

è w è noind

es w. äa: häaff huff, träatto kaffen, mäatt Muff, stäag kuff,
pfläagg pfunnu, wäag kuff biatto kaffen
brèonno kaffen, gèr guff rèsomms kaffen,
sès kuff, säagg kuff gèonno kuff, gläagg
kuff, rèsno kuff, wäagg kuff, brèonno kuff
kuff,

è
noind i: i gite, nimm, sè kuff, bsi kuff, vorbitis mit kuff
kuff

è noind äü

w: äü: gäu kuff, stäu kuff
in nicht fußbanten Pille

füllt un: èbrer kuff, rüttel rüttel

l.

Ring è in fußbanten Pille

bleibt i: tritt kuff, nitt nicht, list list, ist ist, kuff
kuff, kuff kuff, list, list, nitt nicht, nitt,
list list, list, list, et tritt kuff, list list,

noind e: gresso kuff,

noind i - in wenig kuff: hier kann, lodoche kuff,

noind is: list list, listo (kuff listo) kuff kuff kuff kuff.

noind ei: list list, geit list
Ring è in nicht fußbanten Pille

noind è: in in in in: wite kuff, kuff kuff
kuff, kuff kuff kuff

füllt un: materè kuff kuff, kuff kuff, kuff kuff,
kuff kuff, kuff kuff, kuff kuff

mind o: dectolēsoo d'pilliman, regsmēt Regimēt.

mind w: hummbrz hymbrou

Lang i in fustantur Silen

bricht i: iql f'gul, zisgl zingul im linn, smie d'wind,
glie glind, erod kind, tē fūds fūnds, z'fēds zū-
fūnds, bēdsēmā bēdsimū, sēb hēl, gēl,
l'gimū, s'ans d'fimmū, flies flispu, hīs hīn

mind is: tise fimm, stise hīn, mise min, dize dir, f' hior
fū, bise linn, f' hior

mind es: dēns d'immū, rēoms d'immū, f' hior hēms d'immū.

mind e: dēs d'isub,

mind o: hēms d'immū

mind i: smitta d'fimmū,

mind o: zopps f'fūlū.

Thing o in fustantur Silen

bricht o: bokē, stokē, brokē bokū, f'lokē f'lokū, trokē f'lokū,
sokē bokū, zopps h'ayzū, rokē h'uk, g'lokē g'lokē.

mind o: mō h'and, tē, h'afū g'nō g'mōmū

mind a: d'arf r'and, h'arb, h'and, s'arf d'ayz, m'ayz h'ayzū,
b'ayz, h'ayzū,

mind a: st'arck h'ayz

mind wūā sust f'ust, sūmmō h'attū, d'urnō d'annū,
lūmmō bokū, trokē f'lokū, h'ukō f'okū,
trūms h'annū, r'uttō w'ollū, t'ayz, f'ayz, t'ukō f'as-
tū, unmsust h'ust.

mind e: w'ollō w'ollū, d'ekte h'ayzū

mind e: m'etig h'ayzū.

Ring o in niest fustentanten Tiller

mind ô : vollmô Hellensud

mind ä : firsörg,

mind o : abodék bygghen, hærget byungatt, firsöli.

mind u : antwert budment,

~~mind~~ ^{füllt} ~~mind~~ : Karlê Kundlin.

Lung o in niest fustentanten Tiller

blind ô : ofo ofen, tiolo hofen, sölo hofen, holo fulen, doro
Dupr, hoso hofen, roo hofen, söo hofen o. hofen,
blös blät

mind o : bott luttu, hollo fulen,

mind ô : bö hofen, trö fman

mind ää : väar renn, bäars hofen, säars spanen (häärens
Kann niufriufu : kannen)

mind u : sivofu, fü fpu, rovü dume, dullati voffu,
lä hofu,

mind id : mios Maab

mind i : firnemm mannifun

Lung o in niest fustentanten Tiller

blind o : bourskof launufuf, äbstrot klandnoff, mastokos
Muffuff, hof & tofs hulzpuß,

mind ô : soälbö kühofen, antono kutou,

mind o : doktor vöktler, profissor fmanifun,

u

Ring u in fußbatauter Silb.

bleibt u: suft, gruft, brust, duft, durst, dunst, quert,
wurst, trucht Luch, ~~glu~~ feuch, kuff, nuff, uff.

mind e: boss Luff,

mind ei: eis ind, eisere inder,

mind us: mustter Mutter, fuottter Lutter,

mind ü: für Luch,

^{nich}

Ring o in fußbatauter Silb.

mind i: kläidin Kriding, häiligin heilung, geitigin Zeitung

mind o: kappzinsse Kog zimm, instrument fußbatauter,

fällt mit: akkurat accurat

Lung u in fußbatauter Silb.

bleibt u: sur, tur, ür, nucl, kugl, bucl fühl, sucl, fu-
delu, tu sprucl, fuwüdelu.

mind us: bus lüder, sus Luff, gnus grüing, fusse Luff, busse
Luff, muss Muff;

mind ü: ünglich kuglich, nâ nür

mind äa: gopäar gnä, kläam kläam, räam Ruff.

mind is: rissse ruffu,

ä

Ring ä in fußbatauter Silb.

bleibt ä: bät Luff, ställ Kull, fäirbse Luff, läarm läarm,
äps, späps, mäps.

mind e: epfle löpfl, beti, lörkan, dehor löpfl, dehor löpfl,
föf fessor löpfl, blesser löpfl, swerzo pföringau,
gverma, minnumu, fello fullau

mind ä: gäts löntu, gärtur löntu

mind ë: rönks mütu, trönks tütu, krönks tütu,
tönks löntu, glönks glönau

mind a: hant fängt, hamro fännu, pflats glöffnu
swanz pföringau (pflagan)

mind ö: lös löpfl, löst löst, rät rät, frägt frägt

Lang ä in fufbetantun Filla

blibt ä: jägr, sägr, gspräk löpfl, gnädig, stals löpfl

mind ë: glöss löpfl, sels löpfl, sêl Kârl, nêgl Kârl,
zêl zâfl, wêl wêfl

mind ë: sêmmu pfännu

ö

Ring ö lütet in betantun Filla

min e: wêl löpfl, helor (bâlden) gspett, hell löpfl, fress löpfl,
glöss löpfl

min ä: häarn löpfl, wäart löpfl, diarn löpfl,
ciart löpfl, mäart löpfl, mäart löpfl,
mäart löpfl, fäart löpfl

min ä: stærks löpfl

Ring ö lütet in wêst fufbetantun Filla

min ö: âhorle löpfl

min e: înhest löpfl

Lung ö lantur in fustantur Pilla

mind e: ~~tebo fela~~, tresto, résto, fléto, létu lufnu, leb kónu
sved kónu, ~~frédig flúdig~~, led néto kúlfur.

mind o: grott knúti.

Lung ö in niht fustantur Pilla

lútt mind e: háarngrétu harngrétu.

ü

Lung u in fustantur Pilla

mind i: hütts hütta, zissel zissel, zissel zissel, bing bing,
dirtu dírta, wíng wíng, flípf flípf, bríst bríst,
fíllu fíllu, spríng spríng, flípf flípf.

mind u: stúk, kít, múk Mít, ^{puter} kútu kútu, rútu rútu,
lútu lútu, brútu brútu, vordurto vordurto,
glúst glúst, rútu rútu.

mind e: brello brello, brello brello.

mind ei: gobeis gobeis,

~~mind u: glúst glúst.~~

Lung ü in fustantur Pilla

mind e: flígl flígl, zígl zígl, gflígl gflígl, sír sír

mind e: begleiss língrípu, béglo bíglo.

mind ie: bíchre língrípu, tríchre língrípu, gíets gíets

mind u: lúgo lúgo, kúdo kúdo, numm numm

mind us: brústo brútu, músto mústu, vústo vústu,
músto mústu, vústo vústu, blúst blúst

mind es: grés grés, héslo héslo

mind es: freis fünf, mied müde, mio Müß, 187.

mind äö: bäö lufur.

mind o: glos^oto glüf^u.

ei
in fußstautar Tiltu

bleibt ei: brei, blei, bei, ~~st~~ frei, glei glüf (unpublikliff) adu
bulst) fleiß, weiß, deih, trief, reißo Brief

mind äē: { wäē ^{waī} f^uriu } gsäē ^{gsaī} f^uriu } ^{saī} f^uriu } ^{daī} f^uriu }
{ rāē ^{raī} f^uriu, } ~~gsäēt~~ ^{gsaī} f^uriu } ^{laī} f^uriu, } ~~tsūē~~ ^{tsūē} f^uriu }

Ws. dent a mind hat nuffalland kunnit zupanzau!

mind äē: räēf Brief, wäēh, räēho n^urfu, säēts Brief
räēs Brief, häēhl f^uriu, läēto l^uriu,
(Ws. r^urfu l^uriu (ē) n^urf^uriu z^u n^urf^uriu i n. ē)

~~mind äē: laē l^uriu~~

mind äē: f^uē f^uriu, s^uē f^uriu, n^uē f^uriu,

mind uī: bui, hui, stui f^uriu, k^uiu l^uriu, rui f^uriu,

mind ū: w^uē f^uriu z^u n^urf^uriu n^uē l^uriu n^uē l^uriu, m^uē l^uriu
in n^urf^uriu f^uriu z^u y^u l^uriu n^uē l^uriu
ei in n^urf^uriu fußstautar Tiltu

bleibt ei: kopzeit h^uffzeit, kopzeitse h^uffzeitse

mind ss: sultos f^ufülf^uff

mind e: ~~fräē~~ l^uriu kiele f^uriu, biele l^uriu

mind r: arbst l^uriu, g^uffst, w^uērot f^uriu

fällt an: w^uētt l^uriu, w^uētt l^uriu

eu
in fußstautar Tiltu

mind ei: brat leit b^unt, heit f^unt, nei n^uē, reite b^unt.

mind æ : fræd fræd, hæ hæn, hæc hæc
mind u : spruol hæn, uise uise, uise uise

au
in fastauten Pellen

mind æä : fræd fræn, ræc hæn, hæc hæn, træc hæn

mind ou : soufl hæn, mou hæn, hou hæn, rou hæn

mind è : bla bla, la la, gra gra

mind o : gloss gelnæu

mind u : dammsingse kænnefingse, jægge jænnefingse
pflum pflum

mind õ : söm kæn, söm hæn, bömm læn, trömm
læn, sömm hæn

mind as : doofs læn, reeste uæn

mind ä : bræt læn

mind ui : kuis kæn hæn (hæn)
in nicht fastauten Pellen

mind æä : snittlaab

mind ou : spriz mou, räthou, silz laas

~~mind u : pflum~~

äu
in fastauten Pellen

mind ei : meis hæn, heise hæn, leise hæn gheise hæn,
heit hæn

mind æ : hæbe hæn, læbe (hæn) sæbe hæn

mind ä : käm læn, säm hæn, säm hæn,
bäm læn

mind ai : laie læn

mind u: vroumms urfürmms, rumms nünmms (nübünmms)

mind ö: tröms knünmms, vroöms urfürmms

mind ai: brui knünmms, bruis knünmms,

ai

in perfektanten hills

bleibt ai: Kaisor Kaisor

mind ai: Läit Luif, Läit Luif.

b

bleibt b: band, bund, böust, bett, räb, riob Libn, disb Virby.

mind fo: drapp Lure, dä drapp tuggnu

mind f: sroufs ffurübnn, sroufs ffurübnn,

mind ringyffubau: grubs miffu, riebig miffu, strabs ffunmms,
strabe Knün, daibs knünmms, kaibs ffunmms

füllt un: geist gilt, get gilt, gēs gabau, ghett gafabt, naā
gabau, nā ffunmms, nā ffunmms, äwerk brünung, bus hills,
ärso ffunmms

mind m: swälml le ffunmms, gwebmms ffunmms.

mind m

d.

bleibt d: dah vuf, dehol dehol, drök vuf, feild, wald, bald,
hole, grind.

mind t: ^{geält} geält hald, silt ffunmms, hantwerk, hört ffunmms
accort stecord, sintmässr ffunmms, sutt ffunmms

mind g: ginstig (unf zästig) win ffunmms

ffunmms ffunmms: mündle ffunmms, ffundle ffunmms, ädr
ä dr dundr! vd shä di dr dundr!

fällt mb: mô Muur isbr fudbr, grumbir gründlinannu,
mäars gröundbr

mind z: drölo rollnu (nimmt hänger feat rollnu)

bleibt f: flachs Luft, fuotter Lüth, fenster Luft,
Duft, ruß Müß

mind pf: släipfo pfenifer, hampfo gruf, harpfo gruf,
pflegl längd, sarpfo pfur

mind b: swiabol kälzle gruf folzle

g.

bleibt g: gärn, guot güt, dag gag, gäald gald, posluog fling,
kürg, zwürg

mind ki: werli Ornung, slentel Killingel

mind q: rönns uzun, brönns biszun, gsönng gsönns
zuzun

mind t: kefot Stifig

mind finzr: gredo nizun, seisrgo hüfzun, lesrgo Lizzun,
gnwerm männun, gsap gag, gsmek
pfur, mäat ma magst nif

fällt mg: ijos hig, mäst ma magst nif, mäsen mungun,
said, gafst, trait luzt, slait pfingt, dentel g-
Idast, mäsen mungun.

h

bleibt h: kund, hafs, häs, källor guller käus, z

mind d: mäer Müfar

fällt mb: krantest Amant frist, grönot hano frist, sultos frist
frist,

mind g: bäsgot hab frist

mind ch: fäultest Amant frist fäultest Amant frist.

ch

blidit ch: buokh Luff, Dusch Luff, such, Kuokh Luffen,
 maid h: buokh Luff, Likh Luff, dakh Luff, fukh Luff,
 ahsol Luff, flakh Luff, wakh Luff, sakh Luff
 maid g: ziojore ziojun (cichorium) jurgjo jurnjogan
 fullt unt: hō Luff, Durre Luff, i is mē mif, dē diif

j

blidit j: jūe Luff, joh Luff, Jägor Luff, hānsjerg hūnjūg,
 maid g: gō (jūf)

k

blidit k: kall Luff, kops Luff, kalk Luff, kāmsof
 kūngof, kas Luff, kängel kungel,
 maid g: gutso kuffen gaggolox kätäluffu gaggelig (min nie
 gnt Luff)
 maid h: kalh, falk, Lalk, kaks kaku, kakhstōen
 kerkpinn leilako Lintūf, ^{läuf} läk Luff
 maid g: gargo gubun, stargo (stakun, stakun)

l

blidit l: lam, lō Luff, läist Luff, leib Luff, läid Luff,
 sollo fullu, doll Luff,
 fullt mōg: kēar ud. kōrn kullun, sōitt miff, nett mōllun,
 sōtt fullu, trumma trumun, ass ull)
 kōnt fūngū: brokels brukun (ubbrukun)

m

blidit m: muottor Mūttun māal Muff muoltor Mūld,
 mago Māgan, dām Luff, dum, krum

mind n: turn Ginnu, kunnst kunnst.

mind fingr: kettom ketta

fallt nrb: kornwell kornwell

n

mind n: nafs, nade, nez, nas kapp,

mind g: lijal limal, lijies limiru

mind m: kampf hand, ^{sämpf} ~~sämpf~~ kampf, zumpst zumpst, kempel
fiupel, grumbie quindbiru,

mind fingr: nast ksp, näzgl Lützgel, nänä ksp, näne ksp

fallt nrb: läu kspu, bö kspu, täu kspu, zäu kspu,
saffor kspu, bäo kspu, zäu ~~spu~~ ^{ader su}
spu, äbst kspu, nēsmad kimmad, dugst kspu,
ütugst kspu, jugst kspu, gegst kspu,
tousst kspu trä kspu.

mind p: ^{pa} pak, pete, paul, punkit, kapps, rapps, galapps,
s napps, bapps

mind b: kaho kahu, kouto kouto koutu, dulibä kspu,
beito kspu, abostl kspu, belz kspu, kalms kspu,
zablo kspu

mind pof: pousbaho kspu kspu,

mind b u. mspyt: wēols kspu

mind g: gumbo kspu

mind k: kloko kspu (unkloko) nief mit dem kspu

qu

mind zw: zwēre kspu.

r

mind r: rad, rot, tōre kspu, reoto kspu, sover kspu,
kēre kspu, böre kspu.

mind l: zund zunder, halbiser barbiner, meiser Mäpfer,
Trebel Torker

mind nungsfubau: druü Lunau, drü ofun dat edel

fällt uib: nia mir, däuff duff

s

bleibt s: sah, soh, sit fuff, salz, hals, nos, los, ros, j.

mind s: wurst, durst, lust, list, mist, glust, halst, durst
druff, brust, moost, roost,

~~nungsfubau: steoff~~
~~nungsfubau: steoff~~

ss-

bleibt ss: rafs, gnwiss, gnoss, boss fuffen, pass fuffen, glass
gluffen, fas hasso fuffen;

mind g: flöz leuf, fezo leufen, gexlot gispen - mit duffen fiedel
ab anbgispen)

sch

bleibt s: sēntel fuffel, swanz, sicks, sreibs, sepf

mind nungsfubau: släcks laken

t

bleibt t: tön tau, t tafs fuffen, tēmpromēt tēngromēt,
tēssord tēngord, tēstomēt tēssomēt, teater fuffen,
tra, tropp, r. y.

mind d: däl fuff, dāt fuff, dann fuff, dass fuff, daü fuff
deiffel fuffel, tauf fuff, dugot tēngord, duntis fuffen
fuffen.

mind g: tagobuzo tēngubilitau, ra: kattu

mind fuffen: fältz fuff, wältz wuff, boust bñiff, wakt
kuff, wörtinero wñinero, kantt kuffen,
mēntz wuff, wēntz wñuff, y.

mind nungsfubau: kēnditē kēnditē, predig gnading, fassot duffen,

bleibt w: wärm, wurm, wis wirp, weifs, wanz,

mind m: mire mir,

mind b: leb linnen, êlig unsig

fielt uny: zibol zimbal,

z

bleibt z: zeit, zâ zusu, zâm, ganz, roz, kas, frâs
feaz Eng.

mind t: wëntle Saunz

II. Formen

1. Conjugation

Infinitiv:	<u>geben</u> gââ	<u>sein</u> sâi	<u>thun</u> tuo	<u>gehen</u> gân
Präsens d. Indic:	i gib du geist er geit wir gient er gient si gient	bî bist ist sind sine sine	otuo etuost etuot elönd dönd döne	gân göst göt göne göne göne
Konjunktiv:	i gärb du gärbst er gärb wir gärbt er gärbod si gärbod	sei seist sei seist seiod seiod	duo duorst duord duord duord duord	gan ganost gan ganod gimod ganod "

Condition:	i	gäb	sei wär	dät	gän u. gion
	do	gäb st	sei wä st	dä st	gän st u. gion st
	er	gäb	wär	dät	gän u. gion
	mor	gäb ^{ed}	wä ^{ed}	dä ^{ed}	gän ^{ed} u. gion ^{ed}
	er	gäb ^{ed}	wä ^{ed}	" "	" "
si	gäb ^{ed}	wä ^{ed}	" "	" "	

Imperativ		gäb	sei	duo u. duore	gan
		gä ^{end}	sē nd	dō nd	gō nd

Particip. d. Annyu- ganzfild		gä u. gä ^{ab}	gsai	duo u. dau	gan ^s
		gēs			

stehen haben können dürfen

Infinitiv		staū	haū	känno	dä ^{ff}
-----------	--	------	-----	-------	------------------

Präsens. d. Indikat.	i	stane	hönn	kä	dä ^{ff}
	do	stā st	hā st	kā st	dā ^{ffst}
	er	stāt	hāt	kā	dā ^{ff}
	mor	stō nd	hō nd	kē ^{nnot}	dō ^{ffst}
	er	"	"	"	"
si	"	"	"	"	

Konjunkt.	i	stane	hāb	kēnn	dā ^{ff}
	do	stā ^{ndst}	hā ^{bost}	kē ^{nnsst}	dā ^{ffst}
	er	stane	hāb	kēnn	dā ^{ff}
	mor	stā ^{nded}	hā ^{bod}	kē ^{nnoed}	dā ^{ffed}
	er	"	"	"	"
si	"	"	"	"	

Konditio:	i	stene	hett	kē ^{nt}	dā ^{fft} u. dā ^{ffft}
	do	stē ^{ndst}	hē ^{tst}	kē ^{ntst}	dā ^{ffstst}
	er	stene	hett	kē ^{nt}	dā ^{fft}
	mor	stē ^{nded}	hē ^{ttoed}	kē ^{nttoed}	dā ^{ffttoed}
	er	"	"	"	"
si	"	"	"	"	

Imperativ

stane
stōnd

hāv
hōnd

Part. d. Præ:
ganzganzfrit

gstando

ghett

kënno

därsffs

wissen

müssen

mögen

Infinitiv

wisso

miess

mego

Præsensd.

i wäiss

muß

mâ

Indikat.

do wäist

mußt

mâst

re wäist

muß

mâ

me wissot

miessot

megt

re "

"

"

si "

"

"

Conjunkt.

i wiss

miess

mieg

do wissot

miessot

miegot

re wiss

miess

mieg

me wissot

miessot

miegot

re "

"

"

si "

"

"

Condit.

i wist

miest

mieht

do wistot

miestot

miehtot

re wist

miest

mieht

me wistot

miestot

rachtot

re "

"

"

si "

"

"

Imperat.

—

—

—

Particip.
d. Langz. u. u. fl.

gwisst

~~mess~~
mess, miess

mieg

2. Deklination der Substantive u. Adjektive.

Old. Samw: I

Sing: dr sîn Tîfu 's kind
's sîs dr Tîfub 's kind's
om sîn dr Tîfub om kind
do sîn dr Tîfub 's kind

Plur: d' sî dr Tîfub D' kindre

don sî dr Tîfub don kindre
D' sî dr Tîfub D' kindre

Nein Samw:

Sing: D' fraü dr Sunn,
dr fraü dr Sunn,
dr fraü dr Sunn,
D' fraü dr Sunn,

Plur: D' fraüs dr Sunnen,

do fraus dr Sunnen
D' fraus dr Sunnen

dr lott dr Lott
's lotts dr Lotten
om dr lotts dr Lotten
do lotts dr Lotten
D' lotts dr Lotten

do lotts
D' lotts

Der Vatin dr altan Samw muliant imen dr "E"; ungen Plur.

Nom: föllt dr Guding "e" ~~unghing~~ ~~unghing~~ ~~unghing~~ ~~unghing~~ ~~unghing~~
sîn lott nomen must dr "Stung"; stark: stärks, dr
& mind "s"; gstellms Gstellm,

Zum: dr mind dr E in: dänse, gielättor, Gbete, ~~gote~~
gfelle, Gfelle, mätr Mätr, buinse buinse, stikse Rik,
gwelme Gwelm, kēmstse kēmstse, heffte Ghefte
riedre Riede

Vin Guding en dr Plur: blibt s: lebs Lössen, flints Lintan,
sous wöbr sei Lössen Lössen, klaus Klössen,

" " " en mind dr in lottse i. kēmstse Gwelm;

" " " föllt mng: ~~das~~ däärn däärn, fält, spält, bißtel
Pissulur.

Vin Guding dr mind gweriuglif dr: vettse, wättse, kindse,
sindse, burgse Lüngse, hälrse Ghefse

" " " dr föllt mng in: mä, ~~Männ~~, wärm, künnen,
ungh künd kinden "mind gfürt", wäld Klössen

" " " dr mind s in: betts Lötse, ~~manns Männ~~

Vin Guding lein mind s: mäels, häls, rels, kessin, bieble
biblin, dr vegels Weyrlin.

Figur ist dr Samw brätosla brätosla künstlein: des brätos ud.
dr brätos unbr dr bräts, on bräts

Wurfftsfunden deriffenle mügnurdis Slapier des d'ien
 Grefflerfle - Eignurffterfle - u. h'ungstmanatob unferffterfle.

1. s quoter mää s quoter frau s quoter kind
 — — — — —
 omsquoter mää s s d' ^{änns} omsquoter frau oms (änns) quoter kind
 on (n) quoter mää s quoter frau s quoter kind.

2. d' quoter mää di quoter frau 's kind 's quoter kind
 's quoter määs d' quoter frau 's kind's 's quoter kind's
 'm quoter mää d' " " " 'm kind 'm quoter kind
~~d' quoter mää~~ di quoter frau 's kind ^{com} di quoter kind (ud. or)
 di quoter mää ^{määs} di quoter frau's d' kind d' quoter kind
 d' quoter mää ^{määs} d' quoter frau's d' kind's d' quoter kind
 d' quoter mää d' quoter frau's d' " di quoter kind
 di quoter mää di quoter frau's d' kind d' quoter kind

3. Wammurffterfle:

der u. dirffter: dääw die des der Gunitis ist eigentlich miff
 (des) : däärs des gabraänffterfle ud. müßerfle feltan
 dääm däärs dääm
 dääw die des
 die die die
 däärs ud. (e) däärs (e) daars
 dääne dääns dääne ud
 die die die

4. dääw jäänik die jäänik des jäänik
 dess jäänigs dääw jäänigs dess jäänigs
 dääm jäänigs dääw jäänigs dääm jäänigs
 dää jäänigs die jäänik des jäänik

Plur. für alle 3 Grefflerfle:

die jäänige
 dääw jäänigs
 dääns
 die jäänigs

5. junnar ist ninn in Anbindung mit dem Artikel gebunden:

Dr säall Di säall 's säall
 's säalls Dr säalls
 (om) 'm säalls Dr säalls 'm säalls
 Do säalls Di säall 's säall

Wynzahl für alle drei Geschlechter:

Di säalle
 Dr säalls
 Do säalls
 Di säalle

6. Völjfr so uinn so uinn so uis

— — — — —
 so uim so uinn so uim
 so uin so uine so uisr

Plur. aller 3 Geschlechter:

so uine
 — — —
 so uinn
 so uine

en settigs en settigs en settigs

äms settigs ännr settigs ännms settigs
ännms
 'n settigs en settigs en settigs

Plur. settige Di settigs

settigs — Do settigs
 settige — Di settige

In Anbindung mit ninnun hennn ninn ist die Form für:

so 'n mä so en frau so en kind

so äms mä so 'rs frau so äms (ännms) kind
 so 'n mä so en frau so en kind

~~so en~~
 so - settige mä, frau, kind

so - settigs — — —
 so - settige — — —

7. Persönlige Sömmant.

Sing: 1. i du iar sie äas
 mai dai sai ier sai
 mainse dainse sainse
 mäse ässe ämm ier im
 mäi äi änn sie äas

Plur: *Musgass für alle drei Geschlechter:*
 misse ier sie
 eisre uir ierns
 eis ir äns
 eis ir sie

Sing: 2. i er se 's
 ir äe 'm er 'm
 mä äe ä si 's

Plur: ir er se
 is me ms
 is me si

Plur. ein Sömmant mit besondrem Akzent behagt unredlich, so nicht man die willfährigen Sömmant dafelber.

Zu Plur: ii. Lau gefügen bleibt fünfzig das Sömmant du mit kunnst? geist halt! kunnst äbber? gib au des dir heer!

Zu Sömmant: man ist gummiglich der Latio des persönligen Sömmant: kunnst me au glei wieder!

Stall - der univige, dir univige, der univige
 ir mai di mai 's mai
 der univige di univige, der univige
 ir dai di dai 's dai
 der univige di univige der univige
 di sai di sai 's sai

Zu dem Enge: i ficht me fast der Latio fast Accusatio: ich ficht mit.

Die Anlatimpro-nom ii. für das bindenmal als dicit das Plur. wo: "dear wo kunnst ist; wo i kunnst bi. Der Gebrauch des Modus "wo" als bindenmal, noch...

